

Mål C-98/24**Begäran om förhandsavgörande****Datum för ingivande:**

6 februari 2024

Domstol som begär förhandsavgörande:

Obvodní soud pro Prahu 1 (Republiken Tjeckien)

Datum för beslutet att begära förhandsavgörande:

29 januari 2024

Parter i målet:

L.P.

A.K.

R.K.

R.F. von K.-K.

Begäran om förhandsavgörande från Europeiska unionens domstol**Domstol som begär förhandsavgörande**

Obvodní soud pro Prahu 1 (Republiken Tjeckien), [utelämnas] för vars räkning en bemyndigad skiftesman [utelämnas], notarius publicus i Prag [utelämnas], Republiken Tjeckien, agerar.

Saken i arvsmålet vid den nationella domstolen

1. Arvlåtaren L.K., som vid tidpunkten för sin död var bosatt i P., Republiken Tjeckien, avled den 24 augusti 2022. På grundval av vittnesmål från parterna i målet och skriftliga handlingar (utdrag ur det tyska folkbokföringsregistret) fastställde domstolen att arvlåtaren var änkling och hade två barn, döttrarna E.D. och N.K., samt barnbarnen A.K., R.K. och R.F. von K.-K., vilka är barn till N.K.
2. Av en undersökning av Evidence právních jednání pro případ smrti (register över rättshandlingar vid dödsfall), som förs av Notářská komora České republiky (Republiken Tjeckiens notariekammarer),

framgick att arvlåtaren hade lämnat två förordnanden om kvarlåtenskap:

- En arvlöshetsförklaring i form av en officiell handling (notariehandling) som upprättats av JUDr. I.S., notarius publicus i P., den 23 juni 2015, nummer NZ 149/2015; enligt tjeckisk rätt rörde det sig om (i termens vidare bemärkelse) en typ av förordnande om kvarlåtenskap (se R. Fiala, L., Drápal m.fl., *Občanský zákoník IV. Dědické právo (§ 1475–1720 §§). Komentář*, 2:a upplagan, Prag, C.H. Beck 2022, s. 62), vilket upprättades innan förordning nr 650/2012 fick rättsverkningar (förordning nr 650/2012 är tillämplig från och med den 17 augusti 2015).
 - Ett testamente i form av en officiell handling (notariehandling) som upprättats av R.N., notarius publicus i P., den 20 december 2017, nummer NZ 563/2017, varvid även valet av den lag som är tillämplig på arv, i den mening som avses i artikel 22.1 i förordning nr 650/2012, ingick i den aktuella officiella handlingen.
3. I ansökan av den 30 november 2022 angav ombudet för dottern N.K. och barnbarnen A.K., R.K. och R.F. von K.-K. att arvlåtaren tillsammans med sin maka E.K., född den 20 december 1927, som avled den 9 januari 2007, hade upprättat ett gemensamt testamente den 2 november 1999 inför Dr. J.F., notarius publicus i H., Förbundsrepubliken Tyskland (i original ”gemeineschaftliches Testament”) i enlighet med den tyska civillagen, även kallat Berlintestamentet. Därefter ändrades detta gemensamma testamente delvis genom en gemensam förklaring av makarna som gjordes den 8 februari 2001 inför Dr. J.F., notarius publicus i H., Förbundsrepubliken Tyskland. Enligt ombudet för dottern och barnbarnen var och är detta gemensamma testamente, i dess lydelse enligt den senare förklaringen i fråga, nedan kallat ”makarnas gemensamma testamente”, en giltig förklaring om arvlåtarens och hans maka E.K:s sista gemensamma vilja, vilken uttrycktes i skrift i enlighet med tillämpliga bestämmelser i tysk rätt. Ombudet för dottern N.K. och barnbarnen A.K., R.K. och R.F. von K.-K. redogjorde i sin ansökan av den 30 november 2022 närmare för innehållet i makarnas gemensamma testamente och för lagstiftningen i BGB (tyska civillagen) och gjorde gällande att arvlåtaren och hans maka uttryckligen hade inskränkt deras frihet att förordna om sin kvarlåtenskap (på tyska, ”Testierfreiheit”) i händelse av dödsfall av en av makarna. Enligt ombudet kunde arvlåtaren, efter den andra arvlåtarens död, ändra kretsen av sina arvingar endast genom att som arvinge ange en av de personer som angavs i makarnas gemensamma testamente, och arvlåtaren kunde därför endast välja mellan arvlåtarnas döttrar, det vill säga N.K. och E.D. samt deras barn. Ombudet för N.K. och barnbarnen A.K., R.K. och R.F. von K.-K. motiverade på så sätt den så kallade bindande rättsverkan som innebär

en permanent reglering av rättsförhållandena för arvlåtare som upprättar ett gemensamt testamente, vilka efter den första makans död inte längre kan ändras på något annat sätt än vad som föreskrivs i makarnas gemensamma testamente.

4. Den hänskjutande domstolen fann i det beslut som meddelades i mål nr 37 D 227/2022–118, som senare överklagades, att de tjeckiska domstolarna är behöriga att fatta beslut om arvet enligt artikel 4 i förordning nr 650/2012 och att den lokala behörigheten grundar sig på 98 § 1 a i [Zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních (lag nr 292/2013 om särskilda rättsliga förfaranden)]. Den hänskjutande domstolen påpekade vidare att enligt artikel 22.1 i förordning nr 650/2012 är det tjeckisk lag som ska reglera arvet i dess helhet.
5. Den hänskjutande domstolen nekade dottern till arvlåtaren, det vill säga N.K., rätt att delta i det fortsatta förfarandet om arvet efter arvlåtaren, och slog fast att förfarandet skulle fortsätta endast med deltagande av L. P., i egenskap av ensam arvinge efter arvlåtaren, i enlighet med det testamente som upprättats den 20 december 2017.
6. Dottern N.K. och barnbarnen A.K., R.K. och R.F. von K.-K. överklagade den hänskjutande domstolens beslut. Appellationsdomstolen fastställde delvis detta beslut (vad gäller den del i beslutet som avsåg att dottern N.K. inte hade rätt att delta i förfarandet), och upphävde i övrigt beslutet och återförvisade målet till den hänskjutande domstolen för förnyad prövning.
7. Appellationsdomstolen hänvisade till artikel 26.2 i förordning nr 650/2012 (*”Om en person har kapacitet att upprätta ett förordnande om kvarlåtenskap i enlighet med den lag som är tillämplig i enlighet med artikel 24 eller artikel 25, ska en senare ändring av den tillämpliga lagen inte påverka dennes kapacitet att ändra eller återkalla ett sådant förordnande”*). På denna grund klargjorde appellationsdomstolen följande: Arvlåtarens kapacitet (rättsliga möjlighet) att ändra eller återkalla den del av det gemensamma testamentet genom vilken arvlåtaren angav barnbarnen som arvingar efter honom (för det fall att hans maka skulle avlida tidigare) styrs således med nödvändighet av tysk rätt och inte av tjeckisk rätt [utelämnas]. Enligt appellationsdomstolen motsägs denna slutsats inte heller av den uppfattning som företräds av Magdalena Pfeifer (M. Pfeifer, *Dědický statut – právo rozhodné pro přeshraniční dědické poměry*, Prag, Wolters Kluwer ČR 2017, s. 173). Enligt appellationsdomstolen följer av denna uppfattning, med avseende på de faktiska omständigheterna i målet, inget annat än att om arvlåtaren enligt den tyska lag som ”valts” (se artikel 83.4 i förordning nr 605/2012) hade kapacitet att upprätta ett gemensamt testamente, så har han rätt att vid varje senare tidpunkt ändra eller återkalla detta

förordnande i enlighet med tysk lag, oberoende av bestämmelserna i någon annan tillämplig lag (anmärkning: det rör sig om den lag som är tillämplig som ska styra arvet i dess helhet), vid den tidpunkten då förordnandet ändrades eller återkallades, det vill säga oberoende av bestämmelserna i tjeckisk lag som arvlåtaren senare valt. Enligt appellationsdomstolen påverkar den omständigheten att bestämmelserna i tjeckisk lag inte bara inte förbjöd arvlåtaren att återkalla ett förordnande som gjorts i arvlåtarnas gemensamma testamente om vem som skulle ärva, utan möjliggjorde ett sådant återkallande utan några inskränkningar (till skillnad från vad som är fallet i tysk lag), således inte på något sätt frågan om tillämpning av tysk lag på ändring eller återkallande av makarnas gemensamma testamente.

8. Appellationsdomstolen hemställde att den hänskjutande domstolen (efter utredning om innehållet i bestämmelserna i tysk lag) skulle fastställa huruvida (och i förekommande fall på vilka villkor) det enligt tysk lag är möjligt att utesluta verkan av den del av makarnas gemensamma testamente som innehöll förordnandet om att barnbarnen A.K., R.K. och R.F. von K.-K skulle ärva honom på så sätt som arvlåtaren gjorde i arvlöshetsförklaringen av den 23 juni 2015 och i testamentet av den 20 december 2017. Det är däremot först då som det är möjligt att lösa tvisten om rätten till arv mellan den arvinge som anges i testamentet av den 20 december 2017, det vill säga L.P., och arvlåtarens angivna barnbarn [utelämnas]. Bedömningen av verkan av att L.P. angetts som arvinge efter arvlåtaren i testamentet av den 20 december 2017, och av verkan av att barnbarnen A.K., R.K. och R.F. von K.-K. gjorts arvlösa i handlingen av den 23 juni 2015, ska göras i enlighet med tysk lag.

Syfte med och rättslig grund för begäran om förhandsavgörande

Den hänskjutande domstolen har ställt tre tolkningsfrågor. Den **första frågan** avser definitionen av begreppet ”förordnande om kvarlåtenskap”. Ska artikel 3.1 d i förordning nr 650/2012 eller artikel 83.3 och 83.4 jämförd med artikel 3.1 d i förordning nr 650/2012 tolkas så, att begreppet förordnande om kvarlåtenskap även omfattar en arvlöshetsförklaring? För det fall den första frågan besvaras jakande, avser den **andra frågan** tolkningen av vilken lag som är tillämplig på arvet om arvlåtaren före den 17 augusti 2015 upprättat flera förordnanden om kvarlåtenskap, varvid det rörde sig om en person som var medborgare i mer än ett land. Den **tredje frågan** avser däremot tolkningen av artikel 26.2 i förordning nr 650/2012, det vill säga i vilken utsträckning denna bestämmelse utesluter inverkan av en senare ändring av tillämplig lag på den berörda personens kapacitet att ändra eller återkalla ett förordnande om kvarlåtenskap.

Frågor som har hänskjutits för förhandsavgörande

1. Ska artikel 83.3 och 83.4 i förordning nr 650/2012, jämförd med artikel 3.1 d i förordning nr 650/2012, tolkas så, att begreppet förordnande om kvarlåtenskap även omfattar en arvlöshetsförklaring?
2. För det fall att den första frågan besvaras jakande: Ska artikel 83.4 i förordning nr 650/2012 tolkas så, att om arvlåtaren före den 17 augusti 2015 gjorde flera skriftliga förordnanden om kvarlåtenskap som var förenliga med lagen i ett land som arvlåtaren kunde ha valt i enlighet med förordning nr 650/2012, är den lag som anses ha valts som tillämplig lag på arvet, den lag enligt vilken arvlåtaren före den 17 augusti 2015 gjorde sitt sista förordnande om kvarlåtenskap?
3. Ska artikel 26.2 i förordning nr 650/2012 tolkas så, att om arvlåtaren var begränsad i sin kapacitet att upprätta ett förordnande om kvarlåtenskap med hänsyn till det förordnande om kvarlåtenskap som gjordes före den 17 augusti 2015 enligt den lag som styrde arvet efter honom i dess helhet, och om villkoren för att kunna utöva kapaciteten att göra förordnanden har ändrats till följd av en senare ändring av denna lag, är arvlåtaren då fortfarande begränsad i sin kapacitet att upprätta ett förordnande enligt den lag som skulle ha varit tillämplig på arvet efter arvlåtaren i händelse av hans död den dag då arvsavtalet ingicks, oberoende av att arvlåtaren enligt den lag som ska styra arvet efter honom i dess helhet i händelse av hans död hade rätt att upphäva (återkalla eller ändra) arvsavtalet?

Tillämplig unionslagstiftning

Artikel 19.3 b FEU

Artikel 267 första stycket b FEUF

Artikel 3.1 d i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 650/2012 av den 4 juli 2012 om behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt godkännande och verkställighet av officiella handlingar i samband med arv och om inrättandet av ett europeiskt arvsintyg (nedan kallad förordning nr 650/2012)

Artikel 26.2 i förordning nr 650/2012

Artikel 83.3 och 83.4 i förordning nr 650/2012

Tillämplig nationell lagstiftning

Zákon č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém (lag nr 91/2012 om internationell privaträtt), 2a § och 73a §

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (lag nr 89/2012, civillagen, nedan kallad den tjeckiska civillagen), 1476 §, 1491–1497 §§, 1537 § och 1538, § 1576 §, 1642 §, 1643 §, 1646 §

Zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních (lag nr 292/2013 om särskilda rättsliga förfaranden) (nedan kallad lag nr 292/2013), 1 §, 2 § f, 3 § 1, 98 § 1 a), 100 §, 101 §, 103 §, 110 §, 113 §, 138 §, 169 §

Zákon č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád) (lag nr 358/1992 om notarius publicus och deras uppgifter) (nedan kallad lag nr 358/1992), 4 §, 7 §, 8 §, 13 §, 35b §

Vyhláška č. 37/1992 Sb., o jednacím řádu pro okresní a krajské soudy (förordning nr 37/1992 om rättegångsregler för distriktsdomstolar och regionala domstolar, nedan kallad förordning nr 37/1992), 90 §

Nationell litteratur på området till vilken det hänvisats

M. Pfeifer, *Dědický statut – právo rozhodné pro přeshraniční dědické poměry*, Prag, Wolters Kluwer ČR 2017

R. Fiala, L., Drápal m.fl., *Občanský zákoník IV. Dědické právo (1475–1720 §§). Komentář*, andra utgåvan, Prag, C.H. Beck 2022

Kortfattad motivering till begäran om förhandsavgörande

Den hänskjutande domstolen har framställt begäran om förhandsavgörande, eftersom den har kommit fram till att ett avgörande angående tolkningen eller giltigheten av unionsrätten är nödvändigt för att den ska kunna döma i saken. Enligt den hänskjutande domstolen rör det sig inte heller om en så kallad *acte clair* eller *acte éclairé* i den mening som avses i EU-domstolens dom av den 6 oktober 1982 r., Srl CILFIT och Lanificio di Gavardo SpA, C-283/81, EU:C:1982:335.

Den första tolkningsfrågan

1. Enligt den tjeckiska civillagen är ett förordnande om kvarlåtenskap i begreppets snävare bemärkelse ett arvsavtal om kvarlåtenskap, ett testamente och en kodicill (1491 § i den tjeckiska civillagen), och ett gemensamt testamente är uttryckligen uteslutet (1496 § i den tjeckiska civillagen). Mot bakgrund av artikel 3.1 b i förordning nr 650/2012 skulle ett gemensamt testamente kunna betraktas som ett ”arvsavtal” och i detta avseende har även Oberster Gerichtshof (Österrikes högsta domstol) kommit fram till liknande slutsatser (se beslut från Oberster Gerichtshof av den 29 juni 2020, målnummer 2 Ob 123/19f). Enligt tjeckisk doktrin är emellertid även andra rättshandlingar från

arvlåtarens sida, som inte uttryckligen nämns i 1491 § i den tjeckiska civillagen, genom vilka arvlåtaren reglerar förhållandena efter sin död, förordnanden om kvarlåtenskap i begreppets vidare bemärkelse. Förutom ett testamente, ett arvsavtal och en kodicill omfattar dessa bland annat en **arvlöshetsförklaring** (se R. Fiala, L., Drápal m.fl., *Občanský zákoník IV*, s. 62).

2. Den hänskjutande domstolen anser att det är lämpligt, rättvist och i linje med den allmänt vedertagna innebörden av ett förordnande om kvarlåtenskap, genom vilket en arvlåtare gör ett förordnande om kvarlåtenskap antingen på ett positivt sätt genom att ange arvingar, eller på ett negativt sätt genom att beröva arvingar enligt lag (sina barn, eventuellt deras avkomlingar) deras rätt till en laglott och arvsrätt, att tolka artikel 83.4 jämförd med artikel 3.1 d i förordning nr 650/2012 83.4 jämförd med artikel 3.1 d i förordning nr 650/2012 så, att ett förordnande om kvarlåtenskap i den mening som avses i dessa bestämmelser inte endast omfattar ett testamente, ett gemensamt testamente eller ett arvsavtal, utan även en arvlöshetsförklaring (detsamma kan antas på grundval av artikel 83.3 i förordning nr 650/2012). Enligt den hänskjutande domstolen är en arvlöshetsförklaring en av formerna av ett negativt testamente i vilket arvlåtaren utåt uttrycker sin vilja att vissa personer som annars skulle ärva efter honom eller henne enligt lag inte ska ärva. Det rör sig om en situation som är jämförbar med den där arvlåtaren i ett testamente (ett gemensamt testamente eller arvsavtal) anger vissa personer som ska ärva honom eller henne. I både ett testamente (ett gemensamt testamente eller ett arvsavtal) och ett negativt testamente (det vill säga även i en arvlöshetsförklaring) reglerar arvlåtaren arvet efter sig, med andra ord **han eller hon reglerar de (rättsliga) förhållandena efter sin död**.
3. Enligt den tjeckiska doktrinen tolkas en arvlöshetsförklaring enligt den tjeckiska civillagen på så sätt att en arvinge enligt lag berövas sin arvsrätt (fullständig arvlöshet) eller att arvingens rätt begränsas till en laglott (partiell arvlöshet). Enligt 1643 § 1 i den tjeckiska civillagen är arvingar enligt lag arvlåtarens barn, och om barnen inte ärver är deras avkomlingar arvingar enligt lag. Ur arvlåtarens synvinkel kan arvlöshet förstås som en viss (slutlig) åtgärd (*ultima ratio*) genom vilken arvlåtaren straffar sin (ovärdiga) avkomling som har gjort sig skyldig till ett agerande som i vart fall uppfyller ett av de lagstadgade villkoren för arvlöshet (se R. Fiala, L., Drápal i in., *Občanský zákoník IV*, s. 388).
4. I artikel 3.1 d i förordning nr 650/2012 anges emellertid uttryckligen att endast ett testamente, ett gemensamt testamente eller ett arvsavtal är ett förordnande om kvarlåtenskap. I denna uppräknings **saknas** till exempel kodiciller eller **arvlöshetsförklaringar**. I artikel 83.3 och

84.4 i förordning nr 650/2012 används begreppet ”förordnande om kvarlåtenskap”. Frågan uppkommer därmed huruvida begreppet ”förordnande om kvarlåtenskap” i den mening som avses i nämnda artikel verkligen enbart och uteslutande ska förstås så, att det endast avser de tre typer av förordnande om kvarlåtenskap som avses i artikel 3.1 d i förordning nr 650/2012, och ett sådant förordnande om kvarlåtenskap inte omfattar någon annan rättshandling från arvlåtarens sida genom vilken denne reglerar förhållandena efter sin död. Den hänskjutande domstolen anser att det i viss mån är ologiskt att begreppet ”förordnande om kvarlåtenskap” skulle omfatta ett testamente (genom vilket arvlåtaren anger arvingarna och, i förekommande fall, testamentstagarna) och att begreppet samtidigt inte skulle omfatta en arvlöshetsförklaring (som en av formerna av ett negativt testamente) genom vilken arvlåtaren berövar arvingen enligt lag hans eller hennes arvsrätt och rätten till en laglott, eftersom **arvlåtaren även på så sätt gör ett förordnande om kvarlåtenskap.**

Den **andra** tolkningsfrågan

1. För det fall den första frågan besvaras jakande, anser den hänskjutande domstolen att frågan om vilken lag som är tillämplig på arvet om arvlåtaren före den 17 augusti 2015 gjorde flera förordnanden om kvarlåtenskap och det rörde sig om en person som var medborgare i mer än ett land, ännu inte har lösts.
2. En arvlåtare kunde göra flera förordnanden om kvarlåtenskap före den 17 augusti 2015 och, om han eller hon vid den tidpunkten var medborgare i mer än ett land, kunde han eller hon göra förordnanden enligt lagen i mer än ett av de länder där han eller hon var medborgare vid den tidpunkten. Frågan uppkommer naturligtvis vilken av dessa lagar som kommer att bli tillämplig på arvet vid tidpunkten för arvlåtarens död i den mening som avses i artikel 83.4 i förordning nr 650/2012. Den hänskjutande domstolen utgår från att den lag som är tillämplig på arvet ska vara den nationella lag enligt vilken arvlåtaren senast gjorde ett förordnande om kvarlåtenskap före den 17 augusti 2015. Eftersom arvlåtaren L.K. tillsammans med sin maka E.K. upprättade ett gemensamt testamente enligt tysk rätt (inför en tysk notarie) den 2 november 1999, och arvlåtaren den 23 juni 2015 upprättade en arvlöshetsförklaring enligt tjeckisk rätt inför en tjeckisk notarie, anses således tjeckisk rätt ha valts som tillämplig lag på arvet i den mening som avses i artikel 83.4 i förordning nr 650/2012.

Den tredje tolkningsfrågan

1. **För det första** har det gjorts en tolkning av nämnda bestämmelse i doktrinen, bland annat i Förbundsrepubliken Tyskland. Enligt denna tolkning syftar bestämmelsen till att säkerställa rättssäkerheten och,

med hänsyn till detta syfte, ska bestämmelsen även tillämpas i de fall där arvlåtaren, till följd av en ändring av den lag som är tillämplig på arvet, inte har förlorat sin kapacitet att göra förordnanden, utan (endast) villkoren för utövandet av denna kapacitet har ändrats. Enligt denna tolkning skulle, även i detta fall, den lag som var tillämplig vid tidpunkten för det ursprungliga förordnandet om kvarlåtenskap (vid tidpunkten för upprättandet av det gemensamma testamentet) fortsätta att vara tillämplig på återkallelsen eller ändringen av förordnandet om kvarlåtenskap. För det andra anser den hänskjutande domstolen att kapaciteten att förordna om sin kvarlåtenskap i enlighet med artikel 26.2 i förordning nr 650/2012 ska tolkas så, att den utesluter att en senare ändring av den tillämpliga lagen påverkar den berörda personens kapacitet att ändra eller återkalla ett förordnande om kvarlåtenskap. Detta innebär att om arvlåtaren hade kapacitet att förordna om sin kvarlåtenskap, kommer han eller hon alltid att ha kapacitet att återkalla eller ändra ett sådant förordnande när som helst vid en senare tidpunkt.

2. Den hänskjutande domstolen har framför allt understrukt att artikel 26.2 i förordning nr 650/2012 ursprungligen avsåg ett motsatt scenario än det som är aktuellt i förevarande arvsfall. Det skulle röra sig om en situation där en arvlåtare som hade kapacitet att upprätta ett förordnande om kvarlåtenskap enligt den lag som var tillämplig vid tidpunkten för förordnandet till följd av en ändring av den lag som var tillämplig på arvet förlorade sin kapacitet att upprätta ett förordnande och därför inte kunde återkalla eller ändra sitt förordnande. Det är enbart enligt tysk doktrin (som ombudet för den avlidnes barnbarn har hänvisat till) som syftet med denna bestämmelse (även) skulle kunna vara att säkerställa rättssäkerheten och, mot bakgrund av detta syfte, skulle den aktuella lagstiftningen även tillämpas i de fall där arvlåtaren, till följd av en ändring av den lag som är tillämplig på arvet, inte har förlorat kapaciteten att upprätta ett förordnande, utan (endast) villkoren för utövandet av denna kapacitet har ändrats. Enligt tysk doktrin ska även i det fallet den lag som var tillämplig vid den tidpunkt då det ursprungliga förordnandet om kvarlåtenskap upprättades (det vill säga vid tidpunkten för upprättandet av makarnas gemensamma testamente) fortsätta att tillämpas på återkallande eller ändring av ett förordnande om kvarlåtenskap. Detta synsätt är emellertid inte enhetligt. Slutligen anser även M. Pfeifer att om en person hade kapacitet att upprätta ett förordnande om kvarlåtenskap enligt den lag som var tillämplig vid tidpunkten för förordnandet, kan personen när som helst vid en senare tidpunkt ändra eller återkalla detta förordnande, oberoende av relevanta bestämmelser i den lag som är tillämplig vid tidpunkten för ändringen eller återkallelsen. Om arvlåtaren hade kapacitet att förordna om sin kvarlåtenskap, kommer han eller hon alltid att ha kapacitet att när som helst vid en senare

tidpunkt återkalla eller ändra ett sådant förordnande (M. Pfeifer, Dědický statut, s. s. 173).

3. Enligt den hänskjutande domstolen **framgår det inte** av artikel 26.2 i förordning nr 650/2012 att begränsningen av arvlåtarens kapacitet att upprätta ett förordnande skulle ”bestå” ”för all framtid” enligt den lag som skulle ha varit tillämplig på arvet efter arvlåtaren i händelse av hans eller hennes död vid tidpunkten för ingåendet av arvsavtalet, och detta oberoende av om arvlåtaren enligt den lag som styrde arvet efter arvlåtaren i dess helhet vid tidpunkten för dennes död, hade rätt att upphäva (återkalla eller ändra) arvsavtalet.
4. Den hänskjutande domstolen anser att kapaciteten att förordna om sin kvarlåtenskap i enlighet med artikel 26.2 i förordning nr 650/2012 ska tolkas så, att den utesluter att en senare ändring av den lag som är tillämplig påverkar den berörda personens kapacitet att ändra eller återkalla ett förordnande om kvarlåtenskap.

Huruvida den bemyndigade skiftesmannen, som agerar för Obvodní soud pro Prahu 1:s räkning, har rätt att framställa en begäran om förhandsavgörande

1. I 1 § 1 i lag nr 292/2013 föreskrivs följande: I enlighet med denna lag ska domstolarna pröva och avgöra de rättsliga frågor som anges i denna lag. I 100 § 1 i lag nr 292/2013 föreskrivs följande: Förstainstansdomstolens uppgifter i ett arvsförfarande ska utföras av en notarius publicus i egenskap av skiftesman som bemyndigats av domstolen att utföra dem, om inte annat föreskrivs i följande bestämmelser. I 100 § 2 i lag nr 292/2013 anges de undantag där 100 § 1 i lag nr 292/2013 inte är tillämplig, och denna förteckning omfattar inte framställande av en begäran om förhandsavgörande till Europeiska unionens domstol. Den bemyndigade skiftesmannen har således befogenhet att utföra en sådan uppgift. I 101 § 2 i lag nr 292/2013 föreskrivs följande: Domstolen ska, efter det att förfarandet har inletts, besluta om att anförtro notarius publicus uppgifter genom ett beslut som inte ska delges.
2. I 103 § 4 i lag nr 292/2013 föreskrivs följande: ”En **notarius publicus**, en notarie kandidat, en notarie praktikant och en anställd hos en notarius publicus som har klarat av behörighetsexamen i enlighet med annan lagstiftning **ska när de utför uppgifter som skiftesman ha alla de rättigheter i arvsförfarandet som en domstol som offentlig myndighet har när den utövar dömande makt.**”
3. I 90 § 1 i förordning nr 37/1992 föreskrivs följande: Ett beslut om arv ska innehålla namn och efternamn på skiftesmannen, adressen till dennes notariebyrå och uppgift om att den domstol som har behörighet

med avseende på arv i samband med arvsförfarandet har anförtrott honom eller henne att utföra uppgifter i egenskap av skiftesman. I underrättelsen om möjligheten att överklaga ska adressen där den domstol som har behörighet med avseende på arv har sitt säte och adressen till skiftesmannens notariebyrå anges som den plats där överklagandet ska inges. En skriftlig kopia av beslutet om arvet ska undertecknas av skiftesmannen, den biträdande notarie som utsetts i enlighet med 24 § 1 i lag nr 358/1992, notariens medarbetare eller den notarietkandidat som av notarietkammaren har utsetts att träda i notariens ställe för att utföra dennes uppgifter.

[utelämnas]

ARBETSDOKUMENT